



08.12.2021

Ärende/21

§ 403

Den av ledamoten Amanda Pasanen väckta motionen om avgiftsfria menstruationsskydd för unga och mindre bemedlade

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Behandling

Behandling av förslag om återremiss

Ledamoten Jussi Halla-aho understödd av ledamoten Pia Pakarinen föreslog att ärendet skulle återremitteras för ny beredning med följande motivering:

Många förnödenheter, produktgrupper och tjänster orsakar ekonomiska problem för de allra sämst ställda. Som exempel kan man nämna hygienartiklar i allmänhet, mat, barnens hobbyer, datateknik, mobilitet och mediciner, utöver de produkter som nämns i motionen. I Finland har vi ett socialskyddssystem jämte utkomststöd, vars syfte är att hjälpa de mest utsatta att klara av de nödvändiga utgifterna.

Det kan inte motiveras att just mensskydd är en produktgrupp som staden ska subventionera. Dessutom kan staden inte, i motsats till exempelvis FPA som svarar för utkomststödet, i praktiken övervaka att hjälpen når endast dem som behöver den.

Såsom konstateras även i motionen, är kostnaderna för mensskydd några euro per månad. Denna kostnad kan inte på individnivå anses så betydande att det motiverar de kostnader och den administrativa börda som detta orsakar staden.

Ärendet bör återremitteras för ny beredning på så sätt att man beaktar det som beskrivs ovan. Stadens sektorer bör inte vidta åtgärder med anledning av motionen.

17 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning enligt ledamoten Jussi Halla-ahos motivering.



08.12.2021

Ja-röster: 50

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Nita Austero, Eva Biaudet, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Nora Grotenfelt, Mia Haglund, Oona Hagman, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Laura Kolbe, Minja Koskela, Minna Lindgren, Petra Malin, Nina Katariina Miettinen, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Johanna Nuorteva, Terhi Peltokorpi, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Pekka Sauri, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Tuomas Tuomi-Nikula, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa

Nej-röster: 31

Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Harry Harkimo, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanus, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Marko Kettunen, Pia Kopra, Laura Korpinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Otto Meri, Dani Niskanen, Mia Nygård-Peltola, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Sanna-Leena Perunka, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman, Sari Sarkomaa, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Elina Valtonen, Maarit Vierunen

Blanka: 3

Sini Korpinen, Laura Rissanen, Nina Suomalainen

Frånvarande: 1

Marcus Rantala

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Avvikande mening

Ledamoten Jussi Halla-aho anmälde avvikande mening med den motivering som framgår av förslaget om återremiss.

Även ledamöterna Dani Niskanen, Arja Karhuvaara, Teija Makkonen, Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Pirkko Ruohonen-Lerner, Sini Korpinen, Mika Raatikainen, Marko Kettunen, Pia Kopra, Mari Rantanen anmälde avvikande mening med ovannämnda motivering.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184



08.12.2021

Ärende/21

marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Amanda Pasasen aloite
- 2 Lausunto, Nuorisoneuvosto, 21.12.2020

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Amanda Pasanen och 23 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden utreder möjligheterna att erbjuda avgiftsfria menstruationsskydd för unga och mindre bemedlade.

Stadsstyrelsen beslutade återremittera förslaget för ny beredning (2.6.2021 § 170), så att de olika möjligheterna att dela ut avgiftsfria menstruationsskydd till unga och mindre bemedlade kartläggs. Samtidigt ska man förbereda sig på att starta ett begränsat försök för att dela ut menstruationsskydd gratis i grundskolor och läroanstalter på andra stadiet inom ramen för budgeten 2022.

Fostrans- och utbildningsnämnden uppmanade (9.2.2021 § 22) fostrans- och utbildningssektorn att inleda ett pilotförsök om att dela ut avgiftsfria menstruationsskydd i grundskolor och läroanstalter på andra stadiet. Inom sektorn har man kartlagt olika metoder och kostnader för att dela ut menstruationsskydd.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in och anser att fostrans- och utbildningssektorn samt social- och hälsovårdssektorn kan, inom ramarna för deras dispositionsplaner, organisera försöket i samarbete genom att tillämpa olika modeller för kostnadseffektiv utdelning och delaktighet.

Social- och hälsovårdsnämnden, fostrans- och utbildningsnämnden samt ungdomsrådet har gett utlåtanden i ärendet. Stadsstyrelsens svar stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen



08.12.2021

Ärende/21

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Amanda Pasasen aloite
- 2 Lausunto, Nuorisoneuvosto, 21.12.2020

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 24.11.2021 § 376

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 02.06.2021 § 170

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet för ny beredning.

Behandling

02.06.2021 Återremitterades

Ledamoten Amanda Pasanen understödd av ledamoten Sami Muttilainen föreslog att ärendet skulle återremitteras till beredning och beredas på så sätt att man kartlägger möjligheterna för olika sätt att dela ut mensskydd åt unga och mindre bemedlade. Samtidigt ska man säker-



08.12.2021

Ärende/21

ställa att ett begränsat test för utdelning av gratis mensskydd startar i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet, inom ramen för budgeten 2022.

Ledamoten Nuutti Hyttinen understödd av ledamoten Juhani Strandén föreslog att ärendet skulle återremitteras till beredning och beredas på så sätt att man kartlägger möjligheterna för olika sätt att dela ut mensskydd och rakdon åt unga och mindre bemedlade. Samtidigt ska man säkerställa att ett begränsat test för utdelning av gratis mensskydd och rakdon startar i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet, inom ramen för budgeten 2022.

Omröstningsordning

Förslagen om återremiss togs särskilt upp till omröstning.

6 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Återremitteras till beredning och bereds på så sätt att man kartlägger möjligheterna för olika sätt att dela ut mensskydd åt unga och mindre bemedlade. Samtidigt ska man säkerställa att ett begränsat test för utdelning av gratis mensskydd startar i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet, inom ramen för budgeten 2022.

Ja-röster: 33

Maija Anttila, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Seija Muurinen, Dani Niskanen, Mia Nygård-Peltola, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori, Juhana Vartiainen

Nej-röster: 50

Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Atte Harjanne, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Anna Laine, Johanna Laisaari, Jape Lovén, Petra Malin, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Pauliina Saares, Suldaan Said Ahmed, Satu



08.12.2021

Ärende/21

Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 1
Mauri Venemies

Frånvarande: 1
Arja Karhuvaara

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet för ny beredning, varvid ledamoten Nuutti Hyttinens förslag om återremiss förföll.

19.05.2021 Bordlades

Föredragande
Stadsstyrelsen

Upplysningar
Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 05.05.2021 § 121

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande
Stadsstyrelsen

Upplysningar
Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 08.11.2021 § 820

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely



08.11.2021 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Palautusehdotus:

Jussi Halla-aho:

Monet välttämättömät tarvikkeet, tuoteryhmät ja palvelut aiheuttavat taloudellisia vaikeuksia kaikkein vähävaraisimmille. Esimerkkeinä voidaan aloitteessa mainittujen tuotteiden ohella mainita hygieniatarvikkeet yleensä, ruoka, vaatteet, lasten harrastukset, tietotekniikka, liikkuminen ja lääkkeet. Suomessa on sosiaaliturvajärjestelmä ja siihen liittyvä toimeentulotuki, jonka tarkoitus on auttaa vähävaraisimpia selviytymään välttämättömistä menoistaan. Ei ole perusteltavissa, että juri kuukautisvälineet olisivat tuoteryhmä, jota kaupungin on jaettava maksutta. Lisäksi kaupunki, toisin kuin vaikkapa toimeentulotuesta päävastuussa oleva Kela, ei käytännössä pysty valvomaan, että avun piirissä olisivat vain kohderyhmään kuuluvat henkilöt.

Kuten aloitteessakin todetaan, kuukautisvälineiden kustannukset ovat muutamia euroja kuussa. Kustannusta ei voida yksilötasolla pitää niin merkittävänä, että kaupungille ilmaisjakelusta aiheutuva rahallinen ja hallinnollinen kuormitus olisi perusteltavissa.

Asia tulee palauttaa valmisteltavaksi siten, että edellä oleva otetaan huomioon. Kaupungin toimialojen ei tule ryhtyä aloitteen johdosta toimiin.

Kannattaja: Maarit Vierunen

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Jussi Halla-Ahon palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

Ei-äännet: 6

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 9 - 6

01.11.2021 Pöydälle



08.12.2021

Ärende/21

26.04.2021 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

19.04.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 170

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Amanda Pasasen ja 23 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamista nuorille ja vähävaraisille:

”Valtuustoaloitteessa vaaditaan, että Helsinki selvittää mahdollisuutta tarjota maksuttomia kuukautisvälineitä nuorille sekä kaikille itsensä vähävaraisiksi kokeville. Aloitteen mukaan kuukautisiin liittyvään kuukautisköyhyyteen ja taloudelliseen epätasa-arvoon on tärkeää puuttua. Ilmaisia kuukautisvälineitä tulisi olla tarjolla kouluissa ja terveyskeskuksissa.

Kuukautisköyhyydestä puhuttaessa (engl. period poverty) viitataan tilanteeseen, jossa terveyssiteiden ja tamponien ostoa voi lohkaista suuren osan viikon käyttövaroista, varsinkin jos samassa taloudessa asuu useampi nainen.

Valtuustoaloitteeseen liittyvä päätöshistoriaa

Sosiaali- ja terveyslautakunta totesi aiemmassa lausunnossaan 19.1.2021 § 13, että ilmaisten kuukautisvälineiden jakaminen terveysasemilla ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ei kuulu terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisiin terveysasemien ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon perustehtäviin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 9.2.2021 § 22 käynnistää toimialallaan rajatun kokeilun maksuttomien kuukautisvälineiden jakamisesta perusopetuksessa sekä toisen asteen oppilaitoksissa.

Kaupunginvaltuusto päätti 2.6.2021 § 170 palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kartoitetaan maksut-



08.12.2021

Ärende/21

tomien kuukautisvälineiden erilaisia jakelumahdollisuuksia nuorille ja vähävaraisille. Samanaikaisesti valmistaudutaan rajatun kokeilun käynnistämiseen maksuttomien kuukautisvälineiden jakamisessa perusopetuksessa sekä toisen asteen oppilaitoksissa.

Terveydenhuoltolaki määrittelee terveydenhuollon perustehtävät

Terveysasemien perustehtävänä on huolehtia kiireellisestä ja kiireettömästä avosairaanhoidosta ja siihen liittyvästä terveyden edistämisestä samoin kuin aikuisten terveysneuvonnasta, perusterveydenhuollon mielenterveystyöstä ja opiskelijoiden sairaanhoidosta sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvästä neuvonnasta. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaiden terveydenhoito, terveysneuvonta, lakisääteisiin ja tarpeellisiin erikoistutkimuksiin ohjaaminen, koulujen terveydellisten olojen valvonta sekä koko koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että ilmaisten kuukautisvälineiden jakaminen terveysasemilla ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa nuorille sekä vähävaraisille ei kuulu terveydenhuoltolain mukaisiin terveysasemien ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon perustehtäviin. Koulujen terveydenhoitajat ovat tarvittaessa käytettävissä asiantuntijoina kasvatus- ja koulutustoimialan organisoimassa rajatussa maksuttomien kuukautisvälineiden jakamiseen liittyvässä suunnittelussa.

Kuukautisvälineiden tarvikejakelu ei edellytä terveydenhuollon koulutusta. Jakelua automaattit voivat olla yksi keino toteuttaa tätä jakamista, mutta yksinkertainen laatikkokin voisi toimia. Jakelua voidaan toteuttaa esimerkiksi kouluissa, perhekeskuksissa tai järjestöjen kautta. Lautakunta esittää tältä pohjalta jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Nuoret, kouluterveydenhuolto ja terveystiedon opettajat sekä perhekeskukset ja alan järjestöt otetaan mukaan suunnittelemaan tätä jakelua ja yhteistyössä kartoitetaan parhaita keinoja kuukautisköyhyyden helpottamiseen. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan välillä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että nuorten mielipiteitä kuullaan asiassa ja sen toteuttamistavoissa. Kuukautistarvikejakelun kokeilun tuloksia tulee arvioida ennen kuin toimintatapaa laajennetaan kaikkiin kaupungin kouluihin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ilmaisten kuukautisvälineiden jakaminen nuorille sekä vähävaraisille mahdollisesti vähentää niin sanottua kuukautisköyhyyttä. Kuukautisvälineiden käyttö ja niiden riittävä vaihtaminen puhtaisiin, yhdistettynä



hyvään intiimihygieniaan kuukautisten aikana, edistää terveyttä ja vahvistaa sosiaalista sekä psyykkistä hyvinvointia.

Kansallinen päätös eduskunnassa kuukautisvälineiden arvolisäveron alentamisesta parantaisi sukupuolten välistä tasa-arvoa, kun kuukautisvälineiden hinnan laskiessa naisille ja tytöille kohdistuva kustannusrasite pienentyisi.”

Käsittely

31.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Kati Juva: Korvataan Terveystieteiden tutkimuskeskuksen -alaotsikon toiseksi viimeinen kappale seuraavalla: Kuukautisvälineiden tarvikejakelu ei edellytä terveydenhuollon koulutusta. Jakeluautomaatit voivat olla yksi keino toteuttaa tätä jakamista, mutta yksinkertainen laatikkokin voisi toimia. Jakelua voidaan toteuttaa esimerkiksi kouluissa, perhekeskuksissa tai järjestöjen kautta. Lautakunta esittää tältä pohjalta jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Nuoret, kouluterveydenhuolto ja terveystiedon opettajat sekä perhekeskukset ja alan järjestöt otetaan mukaan suunnittelemaan tätä jakelua ja yhteistyössä kartoitetaan parhaita keinoja kuukautisköyhyyden helpottamiseen. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan välillä.

Kannattaja: jäsen Eva Biaudet

Vastaehdotus 2:

Jäsen Laura Korpinen: Korjataan Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi -alaotsikon ensimmäinen kappale kuulumaan seuraavasti: Kuukautisvälineiden käyttö ja niiden riittävä vaihtaminen puhtaisiin, yhdistettynä hyvään intiimihygieniaan kuukautisten aikana, edistää terveyttä ja vahvistaa sosiaalista sekä psyykkistä hyvinvointia. Kuitenkin kuukautiside- ja tamponipakkauksia saa edullisimmillaan reilusti alle kahden euron hinnalla, mikä normaalisti riittää yhden henkilön kuukauden tarpeisiin. Kuukuppia käyttämällä hinta jää vieläkin pienemmäksi. Kuukautisköyhyyksilmiötä ei siten Suomessa tosiasiallisesti ole, kun lisäksi huomioidaan se, että lähtökohtaisesti jokaisen nuoren elämästä vastaa 1-2 aikuista. Lautakunta toteaa, että terveystieteiden ilmaisella jakamisella ei ole perheille relevanttia taloudellista merkitystä, ja niiden jakamiseen ryhtymällä ainoastaan lisättäisiin hallinnon kuluja.



08.12.2021

Ärende/21

Lisäksi poistetaan Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi - alaotsikon toinen kappale kokonaan.

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 6

Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 7

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Kati Juva, Minna Lindgren, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Kati Juvan vastaehdotuksen äänin 7 - 6.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 11

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.



08.12.2021

Ärende/21

Jäsen Laura Korpinen jätti sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

17.08.2021 Pöydälle

19.01.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi

Mervi Korpela, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42683
mervi.korpela(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 24.08.2021 § 275

HEL 2020-010631 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Amanda Pasasen valtuustoaloitteesta maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille:

Kaupunginvaltuusto palautti valmisteluun Amanda Pasasen valtuustoaloitteen maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille. Valtuusto edellytti erilaisten jakelumahdollisuuksien kartoittamista sekä valmistautumista rajatun kokeilun käynnistämiseen perusopetuksessa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kartoitettu erilaisia kuukautisvälineiden jakamisen muotoja ja kustannuksia näille vaihtoehdoille.

Aloitteessa ehdotetaan, että maksuttomia kuukautisvälineitä jaettaisiin nuorille ja vähävaraisille. Aloitteen mukaan kuukautisvälineiden tarjoamisessa tulisi huomioida käyttäjien henkilökohtaiset valinnat. Helsingissä oli 13–29 -vuotiaita menstruoivia vuonna 2019 lähes 80 000. Kuukautisvälineiden hinnat vaihtelevat, mutta halvin terveystoimintapakkauksena olisi hinnaltaan 1,04 euroa ja tamponipakkauksena 1,10 euroa. Kuukuppien hinta-arvio olisi 30 euroa. Kuukautissiteitä tai tamponeja tarvitaan kaksi pakettia kuukaudessa. Kuukupin käyttäjät tarvitsevat kuukupin lisäksi aloitustarvikkeet. Jos oletetaan, että 40 prosenttia käyttäisi kuukautisiteitä ja 40 prosenttia tamponeja, olisivat kokonaiskustannukset kaikkien 13–29 -vuotiaiden menstruoivien osalta 136 900 euroa kuukaudessa. Kuukupin käyttäjien ollessa 20 prosenttia menstruoivien osuu-



desta olisi heidän osaltaan kustannukset 960 000 euroa. Kuukupin, tamponien ja kuukautissiteiden yhteiskustannukset kaikkien menstruovien osalta olisivat 1 642 800 euroa vuodessa. Välinekustannusten lisäksi jakelumuoto vaikuttaa kokonaiskustannuksiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kehotti (9.2.2021 § 22) kasvatuksen ja koulutuksen toimialaa käynnistämään pilotin maksuttomien kuukautisvälineiden jakamisesta perusopetuksessa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on selvitetty maksuttomien kuukautisvälineiden pilotointia neljän kuukauden ajan neljässä yksikössä, joissa opiskelee yhteensä noin 1600 menstruovaa oppijaa. Kuukautisvälineet tulisivat näille neljälle kuukaudelle maksamaan 21 000 euroa (mikäli 40 prosenttia käyttäisi kuukautissiteitä, 40 tamponeja ja 20 kuukuppeja). Jakelu voitaisiin toteuttaa joko automaattilla tai henkilöstöresursseilla.

Tällä hetkellä markkinoilta ei löydy automaatteja, jotka mahdollistaisivat käyttäjille räätälöityjen kuukautisvälineiden noudon kuukausittain. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitysten mukaan automaatti on toteutettavissa, mutta sen suunnittelu vaatii yhteiskehittelyä jakeluautomaatteja tarjoavien yritysten kanssa. Vuokrattavia automaatteja ei ole markkinoilla toistaiseksi tähän tarkoitukseen saatavilla. Eräs hoitotarvikkeiden jakeluautomaatteja myyvä yritys arvioi yhden laitteiston hinnaksi 20 000 euroa. Koulun tai oppilaitoksen ostama lokerikko mahdollistaisi 20 oppijan noudon päivää kohden. Tämän lisäksi tuotteiden tilauksesta, automaatin päivittäistäytöstä ja asiakastyöstä vastaisi erikseen palkattava työntekijä. Kuukautisvälineiden jakaminen automaattilla tulisi yrityksen hinta-arvion mukaan olemaan neljän yksikön osalta 80 000 euroa. Kun summaan lisätään työntekijä- ja kuukautisvälinekustannukset, nousevat pilotin kokonaiskustannukset yli 110 000 euroon.

Sosiaali- ja terveyslautakunta (19.1.2021 § 13) totesi lausunnossaan, ettei ilmaisten kuukautisvälineiden jakaminen koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa kuulu terveydenhuoltolain mukaisiin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon perustehtäviin.

Koska välineiden jakaminen ei myöskään kuulu opettajien virka- ja työehtosopimuksen mukaisiin työtehtäviin, mikäli kouluilla jaettaisiin kuukautisvälineitä, tulee ne jakaa muutoin, kuin opetushenkilöstön toimesta. Tällöin tulisi kuukautisvälineiden jakelijaksi palkata työntekijä. Tällöin välineet tilattaisiin suoraan yksikköihin ja jakelija hoitaisi kuukautisvälinepakettien räätälöinnin ja jakamisen käyttäjäkohtaisesti. Tässä toteutuksessa haasteena olisi välineiden varastointi ja jakelu sellaisessa paikassa, joka mahdollistaisi oppijalle kuukautisvälineiden noutamisen huomiota herättämättä. Maksuttomien kuukautissuojien pi-



lotissa kuukautisvälineiden jakelija palkattaisiin viidelle kuukaudelle, jolloin palkkakustannukset olisivat 25 500 euroa. Projektkoordinaattorin palkka ja kuukautisvälineiden hankintakustannukset tulisivat karkeasti arvioituna olemaan yhteensä noin 46 000 euroa.

Parhain tapa jakelun hoitamiseen olisi automaatti, joka olisi kaikkien helsinkiläisten nuorten ja vähävaraisten, ei vain Helsingin kaupungin koulujen ja oppilaitosten oppijoiden saavutettavissa. Automaatti tulisi sijoittaa tilaan, josta välineiden saanti hoituisi vaivattomasti, itselleen sopivaan aikaan ja huomiota herättämättä. Tällaisiksi jakelupaikoiksi soveltuisi parhaiten esimerkiksi apteekit ja terveysasemat. Ongelmana on, että tiedossa ei ole automaattien saatavuutta.

Kartoituksessa selvisi jakelun haasteellisuus asian sensitiivisyyden sekä korkeiden resurssien suhteen. Jotta oppijat pääsisivät vaikuttamaan pilotoinnin sisältöön ja toteutukseen, tulisi pilotointi toteuttaa alusta loppuun asti yhteistyössä heidän kanssaan. Keskeistä pilotissa olisi vaikuttavuuden arviointi alku- ja loppukyselyjen avulla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole resursseja pilotoinnin toteuttamiseen.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta tukee jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Samalla lautakunta toteaa, että koulu- ja opiskeluterveydenhuolto soveltuu parhaiten kokeilun järjestäjäksi. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä soten ja kasikon toimialojen välillä. Pilotoinnille tulee osoittaa resurssit seuraavan vuoden talousarvioon.

Käsittely

24.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sini Korpinen: Muutetaan lausunnon kohta 10 kuulumaan seuraavasti:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että maksuttomien kuukautisvälineiden jakaminen ei kuulu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perustehtäviin. Jo nyt kouluterveydenhoitaja voi kuitenkin jakaa kuukautisvälineitä tarvittaessa nuorille. Tätä menettelyä lautakunta pitää hyvänä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kuitenkaan näe asian sensitiivisyyden vuoksi koulujen ja oppilaitosten soveltuvan parhaiten maksuttomien kuukautisvälineiden jakamiseen laajassa mittakaavassa. Vuoden 2022 talousarvioehdotukseen ei ole huomioitu määrärahaa maksuttomien kuukautisvälineiden pilotoinnin toteuttamiseksi."

Kannattaja: Veli-Pekka Dufva



08.12.2021

Ärende/21

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Korvataan kappale 10 seuraavasti:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta tukee jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Samalla lautakunta toteaa, että koulu- ja opiskeluterveydenhuolto soveltuu parhaiten kokeilun järjestäjäksi. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä soten ja kaskon toimialojen välillä. Pilotoinnille tulee osoittaa resurssit seuraavan vuoden talousarvioon."

Kannattaja: Petra Malin

Sini Korpisen ja Ozan Yanarin vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Muutetaan lausunnon kohta 10 kuulumaan seuraavasti: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että maksuttomien kuukautisvälineiden jakaminen ei kuulu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan perustehtäviin. Jo nyt kouluterveydenhoitaja voi kuitenkin jakaa kuukautisvälineitä tarvittaessa nuorille. Tätä menettelyä lautakunta pitää hyvänä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kuitenkaan näe asian sensitiivisyyden vuoksi koulujen ja oppilaitosten soveltuvan parhaiten maksuttomien kuukautisvälineiden jakamiseen laajassa mittakaavassa. Vuoden 2022 talousarvioehdotukseen ei ole huomioitu määrärahaa maksuttomien kuukautisvälineiden pilotoinnin toteuttamiseksi."

Ei-ehdotus: Korvataan kappale 10 seuraavasti: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta tukee jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Samalla lautakunta toteaa, että koulu- ja opiskeluterveydenhuolto soveltuu parhaiten kokeilun järjestäjäksi. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä soten ja kaskon toimialojen välillä. Pilotoinnille tulee osoittaa resurssit seuraavan vuoden talousarvioon."

Jaa-äännet: 6

Ted Apter, Veli-Pekka Dufva, Nora Grotenfelt, Pia Kopra, Sini Korpinen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 7

Jussi Chydenius, Emma Kari, Vesa Korkkula, Petra Malin, Markku Rantahalvari, Nasima Razmyar, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 0



08.12.2021

Ärende/21

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin vastaehdotuksen äänin 7 - 6.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan kappale 10 seuraavasti: "Kasvatus- ja koulutuslautakunta tukee jakelukokeilun järjestämistä soveltaen erilaisia kustannustehokkaan jakelun malleja. Samalla lautakunta toteaa, että koulu- ja opiskeluterveydenhuolto soveltuu parhaiten kokeilun järjestäjäksi. Pilotti edellyttää tiivistä yhteistyötä soten ja kaskon toimialojen välillä. Pilotoinnille tulee osoittaa resurssit seuraavan vuoden talousarvioon."

Jaa-äännet: 6

Ted Apter, Veli-Pekka Dufva, Nora Grotenfelt, Pia Kopra, Sini Korpi-
nen, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 7

Jussi Chydenius, Emma Kari, Vesa Korkkula, Petra Malin, Markku
Rantahalvari, Nasima Razmyar, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Ozan Yanarin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 7 - 6.

17.08.2021 Pöydälle

09.02.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Heidi Halkilahti, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 22889
heidi.halkilahti(a)hel.fi